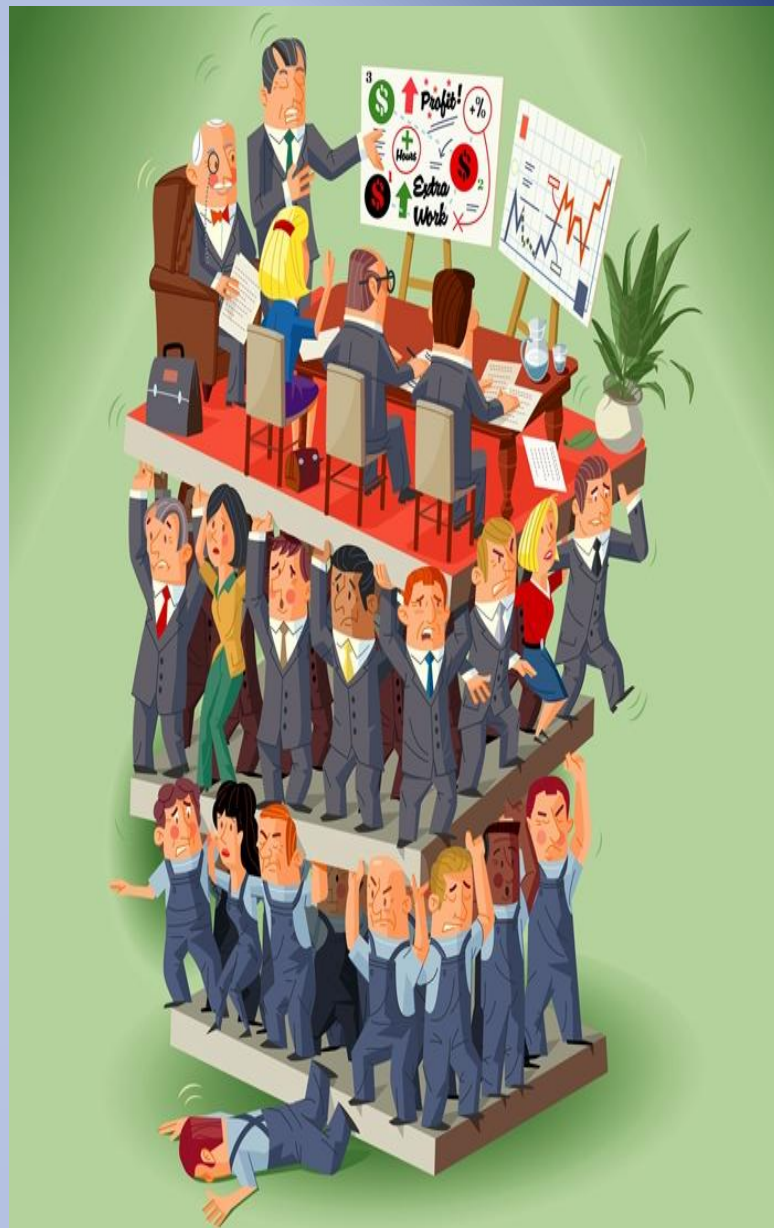

Әлеуметтік стратификаци я

**Орындаған:
Жақсылықова Б.
Тексерген:Шугаева Б.
ТФП 18-0015-1к**

“Стратификация”
терминінің өзі
социологияға
геологиядан келген.
Ағылшын тілінде
"strata" немесе "stratum"
сөзі алғашында
геологиялық қабат
деген, ал "stratification"
сөзі қабатталу, қатталу
деген ұғымды
білдірген. Қоғамды
белгілі бір топтарға
бөлу мағынасына ие
болған.

Қоғам адамдарын стратталарға жіктеудің тарихи үш типі

Касталар

Сословиелер

Таптар

Стратификациялық жүйе

Ашық

Қоғам мүшелерінің
статустары мен әлеуметтік
жағдайларын өзгертулеріне
мүмкіндік бар әлеуметтік
құрылым ашық
стратификациялық жүйе деп
алады

Жабық жүйе

Үндістан қоғамында орын алған
касталық жүйені жатқызуға
болады. «Каста» - латын тілінде
castus (таза) деген мағынаны
береді. Бұл жүйе 1900-шы жылға
дейін сақталып келген. Үнді
қоғамында қалытасқан дәстүр
бойынша қоғам мүшелері
касталарға жіктелген және соған
байланысты әлеуметтік статус
ата-аналарынан балаларына
беріліп, ол өмірлік статусқа
айналып отырған.

Дәреже ұғымы стратификацияны талдауда шешуші мәнге ие болады. Ол страталардың өмір сүруінде бағалау факторлары: адамның қандай да бір жағдайдағы мінез-құлқының желісі, оның өзін және айналасындағыларды дәрежелеуге көмектесетін белгілерге негізделген бір нәрсеге, ұстанымдарға көзқарасы үлкен рөл атқаратынын көрсетеді.

Әлеуметтік мобильділік - бұл әлеуметтік мәртебелер жүйесінде адамның жағдайының өзгеруіне байланысты әлеуметтік стратификациялар механизмі.

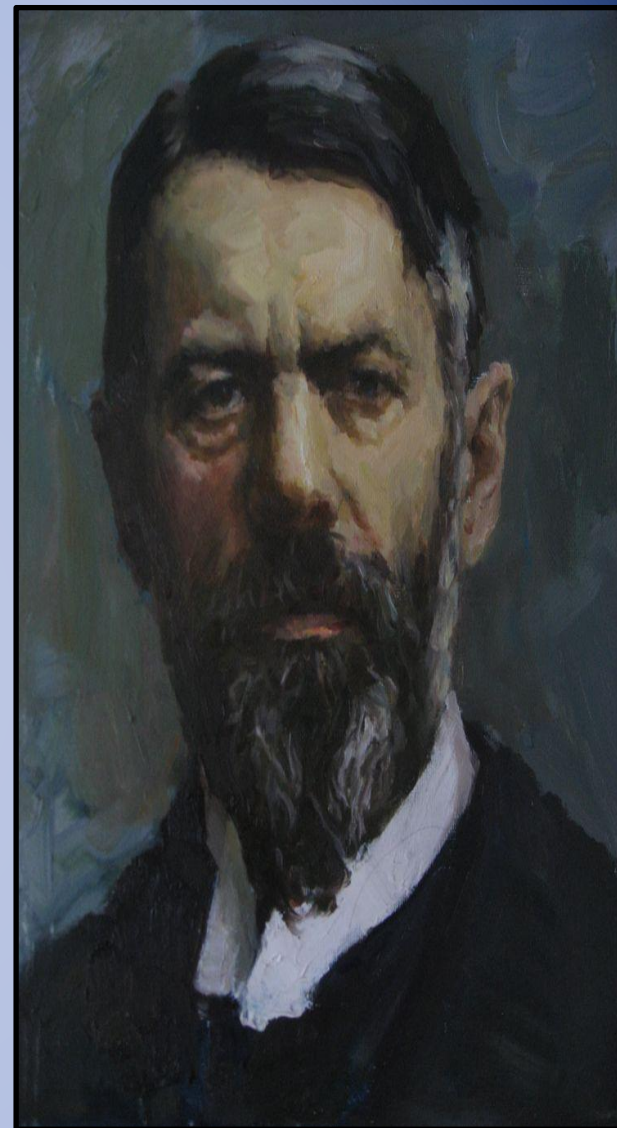

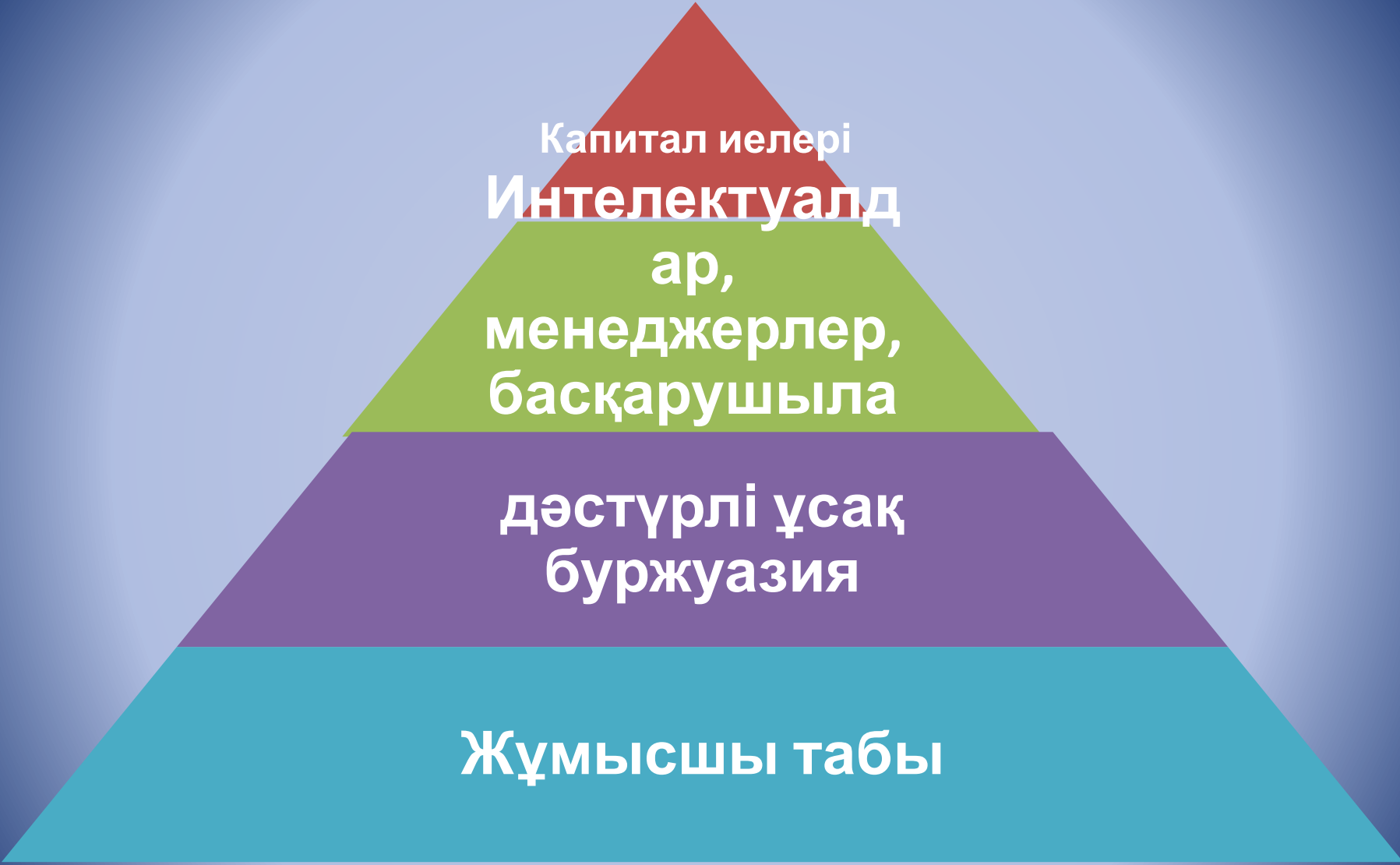
Санасы, мінез-құлқы мен мәртебесі түйісіп отыратын, аралық жағдайда және көбіне қандай да бір себептермен өзара әрекеттес әлеуметтік топтардың біріне ұзақ уақыт бойы бейімделе алмайтын немесе бейімделгісі келмейтін адамдардың, қандай да бір әлеуметтік топтар өкілдерінің жиынтығы маргиналдар деп аталады (от латынның *marginalis* - шетте тұрған деген сөзінен шыққан)

Ғалымдар	Пікірлері
Энтони Гидденс (1938)	«Стратификация әр түрлі топтардың, адамдардың арасындағы құрылымдалған теңсіздік ретінде анықталуы мүмкін» деп есептейді. "Адамдар теңсіздіктің қандай да бір өлшемімен иерархиялық ұйымдастырылған қатарға тізілгенде әлеуметтік жіктелу әлеуметтік стратификацияға айналады" .
Чавдар Кюранов (1921-2004)	"Әлеуметтік стратификация тұтас қоғамдық құрылымдағы көлденең топтар жүйесін білдіреді"
Нейл Смелзер (1930-2017)	«Стратификация теңсіздіктің бір ұрпақтан бір ұрпаққа берілуіне көмектесетін тәсілдермен байланысты; бұл ретте қоғамның әр түрлі топтары пайда болады»

Әлеуметтік стратификация проблемасына қазіргі заманғы көзқарастың негізін Макс Вебер қалаған болатын, ол әлеуметтік құрылымды таптармен және оларды тудырушы меншік қатынастарымен қатар әлеуметтік мәртебе мен билік те маңызды орын алатын көп өлшемді жүйе ретінде қараған. М.Вебер экономиканы ұйымдастыруды стратификацияның негізі деп санамай, экономикалық сипаттамалардың бастапқылығы тезисінен бас тартты және "стратификацияның үш автономды өлшемдері" туралы өз ұғымын тұжырымдады.

1864-1920

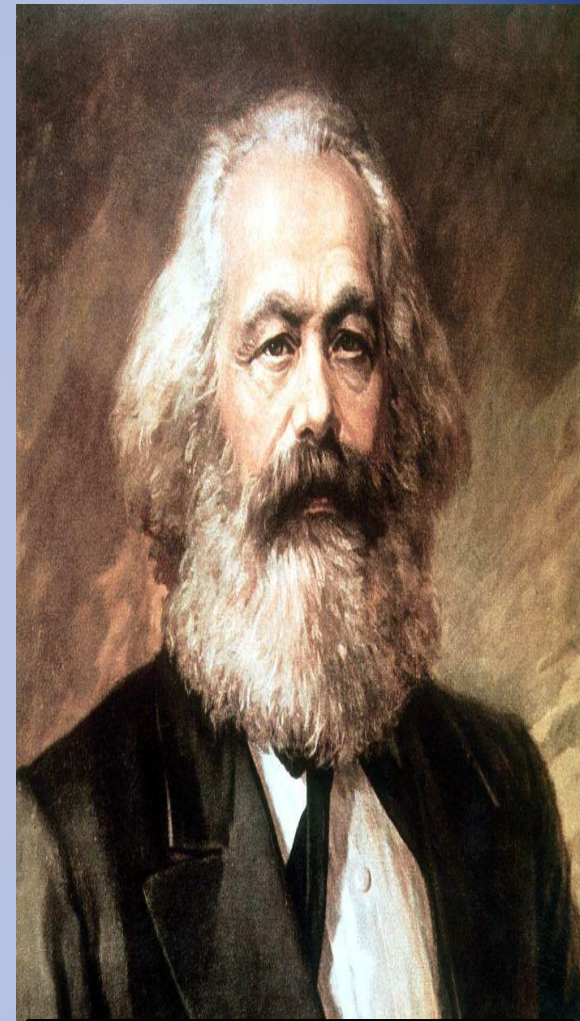
Капитал иелері
Интеллектуалд

ар,
менеджерлер,
басқарушыла

дәстүрлі ұсақ
буржуазия

Жұмысшы табы

К. Маркс таптардың пайда болуының экономикалық себептерін ашып көрсетті. бұл себептерге К. Маркс қоғамдық еңбек бөлінісі мен жеке меншіктің шығуын жатқызады. Сонымен қатар К. Маркс қоғамда негізгі және негізгі емес таптардың болатынын атап көрсеткен. Негізгі таптар қоғамдағы өмір сүріп тұрған негізгі меншік қатынастарының түрінен туындайды. Сонда: құл иеленушілік қоғамдық-экономикалық формацияның негізі таптары - құл иеленушілер мен құлдар; феодалдық қоғамда – феодалдар мен шаруалар; капиталистік қоғамда – буржуазия мен жұмысшы табы негізгі таптар болып есептеледі.

1818-1883